

Карпенко О.Ю.

доктор філологічних наук, професор,
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Н.О. Кравченко
**«СИНЕРГІЙНІСТЬ АНГЛОМОВНОГО РЕЛІГІЙНОГО ДИСКУРСУ
(ТЕОЛІНГВІСТИЧНИЙ ПІДХІД)»**

Одеса: КП ОМД, 2017. – 408 с. УДК 811.111'42:[252:283/289(410.1)]

ISBN 978-617-637-138-0

Активне звернення лінгвістів до проблем інституціональної комунікації, без сумніву, є однією з провідних проблем сучасної лінгвістики. Ця проблема завжди викликала глибокий інтерес науковців і породжувала появу нових, ще непізнаних об'єктів наукових досліджень у цій царині. Тому не дивно, що релігійний дискурс як важлива складова комунікативної поведінки людини у процесі спілкування стала об'єктом уваги багатьох учених у різних галузях знання (лінгвістики, психології, антропології, теології), що охоплюють широкий спектр питань, присвячених цьому явищу.

Одним із цікавих напрямів є започаткований у монографії Н.О.Кравченко у рамках сучасної синтетичної дисципліни теолінгвістики новий напрям, який авторка пропонує іменувати *теолінгвістикою ритуального релігійного дискурсу*.

Об'єктом наукового аналізу автором обрано усний англомовний релігійний дискурс у двох його реалізаціях - проповідницькій і молитовній.

Його предметом є синергійність англомовного релігійного дискурсу, розглянута з позицій теолінгвістики.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в тому, що в ньому вперше здійснено теолінгвістичний підхід до комплексного дослідження лексичних, семантико-синтаксичних і просодичних особливостей англомовного релігійного дискурсу; об'єктом дослідження обрано усний англомовний релігійний дискурс у новому, синергійному ракурсі; виявлено синергійну компоненту релігійного дискурсу на всіх мовних рівнях; виділено п'ять умов досягнення синергійності ритуалу на підставі проаналізованих ритуалів Богослужіння в Англіканській Церкві; в результаті порівняльного аналізу традиційного англіканського і неопротестантського богослужіння виокремлено відмінні риси кожного з них та доведено, що ці відмінності просякають лінгвальну, паралінгвальну й екстралінгвальну іпостась цих двох видів релігійного дискурсу.

Теоретична значущість результатів виконаної праці полягає в тому, запропонований науковий напрям є самостійним внеском у теорію мовленнєвої комунікації. Розгляд релігійного дискурсу з лінгвістичних і теолінгвістичних позицій сприяє подальшому вивченню специфічних дискурсивних утворень релігійної сфери спілкування, що уможлиблює новий погляд на теорію лінгвопрагматики усного тексту.

Монографія має логічну структуру, складається зі вступу, п'ятих розділів

із висновками до них, загальних висновків.

У першому розділі „Теоретичні передумови дослідження” подано змістовний та вдумливий огляд теоретичної літератури, присвяченої різним підходам до дослідження релігійного дискурсу; наведено основні екстралінгвальні характеристики молитви і проповіді в системі релігійного дискурсу, описано особливості протестантської релігійної течії в цілому й англіканства зокрема. Впевнене оперування авторкою специфічною релігійною термінологією свідчить про глибоке проникнення в суть досліджуваної проблематики. Не заперечуючи авторське право на відповідне структурування своєї праці, все ж зауважимо, що порівняно з іншими перший розділ дисертації є дещо перевантаженим інформацією і завеликим за обсягом. Разом з тим, незважаючи на ретельний аналіз лінгвістичної літератури з досліджуваної проблеми, в роботі, на жаль, бракує посилань на праці вітчизняних науковців.

Другий розділ „Лінгвальні та екстралінгвальні характеристики досліджуваних молитов” присвячено вивченню екстралінгвальних та лінгвальних особливостей молитовного дискурсу в структурі англіканського богослужіння, виявленню ролі стандартизації молитовних текстів у здійсненні синергійності. Окремо розглянуто особливий вид молитовних утворень – Псламів, в якому виокремлено синергійну складову молитовного спілкування.

У третьому розділі „Лінгвальні та екстралінгвальні характеристики досліджуваних проповідей” подано результати аналізу прагматичних і семантико-синтаксичних особливостей текстів проповіді, реалізації категорії сакральності та комунікативної вторинності дискурсу проповіді.

В четвертому та п'ятому розділах монографії авторкою пропонуються чисельні показники та лінгвістична інтерпретація результатів аудиторського аналізу, подається системний опис просодичної організації різних видів молитов та проповідей, що ґрунтувався на результатах електроакустичного аналізу, підбито підсумки щодо основних закономірностей інтонаційної структури досліджуваних текстів. У розділах детально й коректно описано результати всіх етапів перцептивного й електроакустичного аналізу досліджуваного матеріалу. Результати експерименту наведено на рисунках і в таблицях. Матеріали цих розділів свідчать про спостережливість дослідниці, що віддзеркалена в логіці проведення експериментального аналізу, описі досліджуваного матеріалу й інтерпретації отриманих результатів. Графічне оформлення результатів дослідження є наочним та інформативним.

Резюмуючи, слід відзначити, що монографія Н.О.Кравченко «Синергійність англійського релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід)» є помітним внеском у розвиток вітчизняної лінгвістичної науки, значно розширює межі наукових розвідок і відкриває нові шляхи щодо осмислення феномена релігійного дискурсу.